

Ekonomiavdelningen

Justitiedepartementet
Utrikesdepartementet
Näringsdepartementet

Kostnadsprognoser 2019-10-25 för budgetåren 2019 - 2022

Domstolsverket ska enligt regleringsbrevet redovisa prognoser för budgetåren 2019 – 2022 i Hermes för samtliga anslag och poster som myndigheten disponerar, dvs. anslagen Sveriges Domstolar¹, Rättsliga biträden m.m.², Bistandsverksamhet anslagspost Internationell civil krishantering³, Domstolsprövning i utlänningsmål⁴, Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål⁵, Trängselskatt i Stockholm⁶ samt Trängselskatt i Göteborg⁷. Redovisningen ska ske senast den 25 oktober 2019. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten.

I nedanstående tabell redovisas prognoser för samtliga ovan angivna anslag.

Anslag/anslagspost (Belopp i tkr och löpande priser)	Ingående ö-belopp	Tilldelat 2019	Beräknad förbrukn. 2019	Beräknad förbrukn. 2020	Beräknad förbrukn. 2021	Beräknad förbrukn. 2022
Sveriges Domstolar	12 972	5 988 514	5 972 000	6 284 000	6 469 000	6 543 000
Rättsliga biträden m.m.	-222 962	3 021 357	3 035 000	3 200 000	3 353 000	3 496 000
Bistandsverksamhet	228	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Domstolsprövning i utlänningsmål	29 000	890 291	1 005 000	774 000	506 000	552 301
Rättsliga biträden m.m vid domstolsprövning i utlänningsmål	-8 337	337 649	300 000	170 000	130 000	130 000
Trängselskatt i Stockholm	0	1 000	900	920	940	960
Trängselskatt i Göteborg	0	980	1 140	1 160	1 180	1 200

I det följande beskrivs och kommenteras prognosen för respektive anslag. Angivna belopp har omräknats till respektive års prisnivå och anges i tkr.

- 1 Utgiftsområde 4; Anslag 1:5 Sveriges Domstolar
- 2 Utgiftsområde 4; Anslag 1:12 Rättsliga biträden m.m.
- 3 Utgiftsområde 7; Anslag 1:1 Bistandsverksamhet, anslagspost Internationell civil krishantering
- 4 Utgiftsområde 8; Anslag 1:4 Domstolsprövning i utlänningsmål
- 5 Utgiftsområde 8; Anslag 1:5 Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål
- 6 Utgiftsområde 22; Anslag 1:11 Trängselskatt i Stockholm
- 7 Utgiftsområde 22; Anslag 1:14 Trängselskatt i Göteborg

Prognoser inom utgiftsområde 4

Sveriges Domstolar, anslag 1:5

Tabellen nedan visar prognoserna för 2019–2022 jämfört med föregående prognos respektive förslagen till statens budget.

Sveriges Domstolar	2019	2020	2021	2022
Prognos 2019-10-25	5 972 000	6 284 000	6 469 000	6 543 000
Prognos 2019-07-29	6 022 000	5 904 000	6 041 000	6 128 000
Skillnad mot prognos 2019-07-29	-50 000	380 000	428 000	415 000
Statens budget	5 988 514	6 241 698	6 371 844	6 468 413
Prognos jämfört med statens budget	-16 514	42 302	97 156	74 587

Jämfört med föregående prognostillfälle har prognosen för 2019 minskats med 50 mnkr. Den lägre prognosen beror på en justering gentemot utfallet. Tidigare lagda besparingar på domstolarna och Domstolsverket har nu fått tydlig effekt.

I budgetpropositionen för 2020 tillfördes anslaget en resursförstärkning. De högre anslagsnivåerna innebär att inga ytterligare besparingar behöver genomföras. Istället kan ett budgettillskott motsvarande ca 100 mnkr tilldelas domstolarna från 2020 för att möta den kraftiga måltillströmning som varit och alltjämt pågår. Vidare kommer domstolarna att på sedvanligt sätt kunna föra med sig ett överskott/underskott på 1,5 procent av budgeten från och med 2020. De temporära restriktioner som gällt för överföringsbeloppen kommer således att upphävas nästa år. Prognosen för 2020-2022 har höjts med 380, 428 och 415 mnkr i förhållande till föregående prognostillfälle.

Prognosen för 2022 har anpassats för att rymmas inom anslagskrediten. Det verkliga resursbehovet för 2022 enligt Domstolsverkets bedömning uppgår till 6 645 mnkr. Prognosen innebär också att en stor del av anslagskrediten utnyttjas 2021. Domstolsverket vill därför signalera för behovet av ökade resurser till anslaget för Sveriges Domstolar för åren 2021 och 2022. Om andra myndigheter i rättskedjan tillförs mer resurser, behöver även Domstolsverket få ökade anslag.

Utfallsprognosen är lägre än statsbudgeten 2019. För åren 2020-2022 är utfallsprognosen högre än statsbudgeten.

Rättsliga biträden m.m. anslag 1:12

Tabellen nedan visar prognoserna för 2019–2022 jämfört med föregående prognos respektive förslagen till statens budget.

Rättsliga biträden m.m.*	2019	2020	2021	2022
Prognos 2019-10-25	3 035 000	3 200 000	3 353 000	3 496 000
Prognos 2019-07-29	3 035 000	3 200 000	3 353 000	3 496 000
Skillnad mot prognos 2019-07-29	0	0	0	0
Statens budget	3 021 357	2 356 357	2 356 357	2 356 357
Prognos jämfört med statens budget	13 643	843 643	996 643	1 139 643

* utfallsprognoserna är utgiftsmässiga

Prognosen för 2019 är oförändrad jämfört med föregående prognostillfälle. Utfallet hittills i år är i linje med årsprognosen. Prognosen för åren 2020-2022 är också oförändrad i förhållande till föregående prognostillfälle.

Ytterligare information om anslaget uppföljning innevarande år lämnas månadsvis separat till departementet.

Utfallsprognosen överstiger statsbudgeten för samtliga år under prognosperioden. Betydande anslagsförstärkningar behövs från 2020 och framåt för att utgifterna ska hållas inom anslagskrediten. I Sveriges Domstolars budgetunderlag 2020-2022 lämnades yrkanden om anslagsförstärkningar för de kommande åren.

Prognoser inom utgiftsområde 7

Biståndsverksamheten, anslag 1:1 anslagspost Internationell civil krishantering

Tabellen nedan visar prognoserna för 2019–2022 jämfört med föregående prognos respektive förslagen till statens budget.

Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering	2019	2020	2021	2022
Prognos 2019-10-25	6 500	6 500	6 500	6 500
Prognos 2019-07-29	6 700	6 500	6 500	6 500
Skillnad mot prognos 2019-07-29	-200	0	0	0
Statens budget	6 500	6 500	6 500	6 500
Prognos jämfört med statens budget	0	0	0	0

Prognosen för 2019 har sänkts med 200 tkr jämfört med föregående prognostillfälle och ligger nu i linje med årets tilldelade medel. Prognosen för 2020-2022 är oförändrad.

Den större internationella efterfrågan på personal från Domstolsverket som kunde noteras under år 2018 har hållit i sig under innevarande år. Bedömningen att Domstolsverket har fullt behov av årets tilldelade medel har därmed successivt förstärkts under året. I nuläget görs bedömningen att Domstolsverket kommer att behöva använda hela medelstildelningen för året, d.v.s. 6 500 tkr, men sannolikt inte överföringsbeloppet om 200 tkr.

Prognoser inom utgiftsområde 8

Domstolsprövning i utlänningsmål, anslag 1:4

Tabellen nedan visar prognoserna för 2019–2022 jämfört med föregående prognos respektive förslagen till statens budget.

Domstolsprövning i utlänningsmål	2019	2020	2021	2022
Prognos 2019-10-25	1 005 000	774 000	506 000	552 301
Prognos 2019-07-29	1 005 000	960 000	740 000	718 000
Skillnad mot prognos 2019-07-29*	0	-186 000	-234 000	-165 699
Statens budget	890 291	781 903	567 161	552 301
Prognos jämfört med statens budget	114 709	-7 903	-61 161	0

*Skillnaden mot föregående prognos är beräknad som nu aktuell prognos enligt tillgängliga medel jämfört med föregående prognos efter behov.

Prognosen för 2019 är oförändrad jämfört med föregående prognostillfälle. Prognosen för 2020 har minskat med 186 mnkr. Den lägre prognosen är en anpassning av verksamheten till den anslagsnivå som anges i budgetpropositionen för 2020. I prognosen förutsätts att anslaget beviljas en anslagskredit på tio procent även för 2020.

De tillskott som tillfördes anslaget i budgetpropositionen var avsevärt lägre än de resursbehov som Domstolsverket beräknat och presenterat i de senaste prognoserna till regeringen. Migrationsdomstolarna behöver nu omgående minska sin bemanning kraftigt. Ur flera aspekter är denna neddragning bekymmersam.

Bemanningen kan till viss del minskas genom att tidsbegränsade anställningar inte förlängs och genom att antalet notarieanställningar minskas, men det kommer även att behöva ske vissa uppsägningar. Ordinarie domare har fullmaktsanställningar och kan inte sägas upp. Andra personalkategorier har uppsägningstid med varierande omfattning. Normalt tar det 9-12 månader innan effekter av uppsägningar uppkommer. Det krävs således tid för att anpassa kostnaderna nedåt på domstolarna. Sammansättningen av personalkategorier kommer troligen också att bli obalanserad på domstolarna. Migrationsdomstolarna riskerar att bli ”domartunga”, vilket kommer att leda till en produktivitetsminskning i målhanteringen då relativt dyr domarkraft även får utföra beredande uppgifter.

Kombinationen av en minskad personalstyrka och en lägre produktivitet kommer att medföra att avgörandetakten minskar avsevärt på migrationsdomstolarna. Balanser och omloppstider kommer att kvarstå på en hög nivå. Detta resulterar i väsentligt högre kostnader för Migrationsverket och i andra samhällssektorer. Men det innebär även stora påfrestningar för de enskilda individer som kan få vänta i flera år på ett avgörande beslut.

Domstolsverket vill utöver det ovan sagda uppmärksamma Regeringskansliet på att konsekvenserna av att domstolarna tvingas göra neddragningar samtidigt som en stor mängd mål återstår att handlägga inte bara innebär längre handläggningstider och en mer ansträngd arbetsmiljö för kvarvarande personal. Innebörden är också att när väl tillgängliga resurser minskat tar det tid att återigen bygga upp en effektiv produktion för det fall regeringen och riksdagen framöver skulle bevilja anslagsförstärkningar.

Domstolsverket gör noggranna analyser av kostnadsutvecklingen och effekterna av det pågående omställningsarbetet i migrationsdomstolarna för att återkomma med ett konkret yrkande om anslagsförstärkning 2020 inför behandlingen av vårandringsbudgeten. En preliminär bedömning är att det handlar om ca 200 mnkr i tillskott för 2020. Mot denna bakgrund vill Domstolsverket betona att det är angeläget att få besked så snart som möjligt om ytterligare anslagsförstärkningar för 2020 kan förväntas och i vilken omfattning.

Under de givna förutsättningarna ska självklart Domstolsverket och domstolarna planera utifrån innehållet i 2019 års budgetproposition. Med den utgångspunkten måste det tydligt understrykas att en anslagskredit på tio procent för 2020 är en nödvändig förutsättning för att migrationsdomstolarna överhuvudtaget ska ha realistiska förutsättningar klara den stora omställningen av verksamheten till 2020 års anslagsnivå under ordnade former. Om utfallet på anslaget ska rymmas inom en anslagskredit på tre procent 2020, krävs det omfattande uppsägningar eftersom den ekonomiska effekten av uppsägningar blir relativt liten det första året på grund av uppsägningstidernas längd. Detta skulle självfallet få stora negativa konsekvenser för produktionen av migrationsmål. Balanser och omloppstider skulle ytterligare öka, vilket, som nämnts ovan, i sin tur leder till ökade kostnader för Migrationsverket och andra myndigheter. Även domstolarnas rykte som arbetsgivare kan påverkas negativt och försvåra framtida rekryteringar. Dessutom kommer inte Regeringens mål för verksamheten att kunna uppnås. Redan i nuläget överstiger omloppstiderna målsättningarna kraftigt.

Prognosen för 2021 och 2022 är anpassade till aviserade anslagsnivåer i budgetpropositionen för 2020. Prognosen är också lagd så att utfallet återigen rymms inom en anslagskredit på tre procent. Domstolsverket bedömer att dessa anslagsnivåer är otillräckliga och inte motsvarar de behov som finns för att verksamheten ska kunna hantera befintliga balanser hos migrationsdomstolarna sammantaget. Resultatet blir att balanserna kommer att öka kontinuerligt under 2021 och 2022, med åtföljande negativa konsekvenser. Även i åtminstone tvåårigt perspektiv är det angeläget med tillfälligt ökade anslag för verksamheten. Det är önskvärt att få ett besked så tidigt som möjligt om anslagskrediten kan vara 10 procent även för 2020. Det underlättar planeringen av det pågående omställningsarbetet om besked kan lämnas i Regleringsbrevet för 2020 till Domstolsverket.

Prognosen för 2019 är högre än statsbudgeten. Prognosen för 2020 är lägre än statsbudgeten eftersom en viss del av underskottet från 2019 måste hämtas in även om anslaget beviljas en anslagskredit på tio procent för 2020. Prognosen för 2021 är lägre än statsbudgeten eftersom prognosen är lagd utifrån antagandet att anslaget återigen beviljas en anslagskredit på tre procent. Prognosen för 2022 motsvarar statsbudgeten.

Verksamheten påverkas också av en ny måltyp, som benämns dröjsmålstalan. En målkategori där den stora mängden gör att betydande arbetsinsatser går åt för beredning av målen. Det inkommer nu ca 2 000 sådana mål per månad till Migrationsdomstolen i Malmö. Denna måltyp var inte känd när budgetunderlaget för 2020-2022 lämnades i mars månad varför Domstolsverket anser att ett tillskott i den delen kan motiveras. Med ovanstående volym handlar det om ca 10 mnkr.

Nedanstående tabell visar resursbehovet på anslaget under prognosperioden under förutsättning att prognosen ryms inom disponibla medel.

Anslag 1:4, mnkr	2019	2020	2021	2022
Anvisat	890	782	567	552
Disp ö-belopp	29	-86	-78	-17
Tilldelade medel	919	696	489	535
Anslagskredit*	89	78	17	17
Tillgängliga medel	1 008	774	506	552
Prognos	1 005	774	506	552
Differens behov/tillgängliga me	3	0	0	0
Utökat behov per år	0	0	0	0
*Här antas att anslaget beviljas tio procents kredit även för 2020.				

Rättsliga biträden m.m. vid domstolsprövning i utlänningsmål, anslag 1:5

Tabellen nedan visar prognoserna för 2019–2022 jämfört med föregående prognos respektive förslagen till statens budget.

Rättsliga biträden vid domstolsprövning i utlänningsmål*	2019	2020	2021	2022
Prognos 2019-10-25	300 000	170 000	130 000	130 000
Prognos 2019-07-29	300 000	240 000	185 000	163 000
Skillnad mot prognos 2019-07-29**	0	-70 000	-55 000	-33 000
Statens budget	337 649	249 831	226 800	226 800
Prognos jämfört med statens budget	-37 649	-79 831	-96 800	-96 800

* utfallsprognoserna är utgiftsmässiga

** Skillnaden mot föregående prognos är beräknad som nu aktuell prognos enligt tillgängliga medel jämfört med föregående prognos efter behov.

Jämfört med föregående prognostillfälle är prognosen för 2019 oförändrad. Prognosen för åren 2020-2022 har minskats med mellan 33-70 mnkr. Den lägre prognosen är en följd av att prognosen på antalet avgjorda mål sänkts och anpassats till anslagsnivåerna i budgetpropositionen 2020 för anslaget 1:4. Observera också att utfallsprognosen för 2020 baseras på ett antagande om att anslaget 1:4 beviljas en anslagskredit på tio procent.

Utfallsprognosen är lägre än statsbudgeten för samtliga år under prognosperioden.

Nedanstående tabell visar resursbehovet på anslaget under prognosperioden.

Anslag 1:5, mnkr	2019	2020	2021	2022
Anvisat	338	250	227	227
Disp ö-belopp	0	0	0	0
Tilldelade medel	338	250	227	227
Anslagskredit	10	7	7	7
Tillgängliga medel	348	257	234	234
Prognos	300	170	130	130
Differens behov/tillgängliga me	48	87	104	104
Utökad behov per år	0	0	0	0

Prognoser inom utgiftsområde 22

Trängselskatt i Stockholm, anslag 1:11 ap 1

Tabellen nedan visar prognoserna för 2019–2022 jämfört med föregående prognos respektive förslagen till statens budget.

Trängselskatt i Stockholm	2019	2020	2021	2022
Prognos 2019-10-25	900	920	940	960
Prognos 2019-07-29	900	920	940	960
Skillnad mot prognos 2019-07-29	0	0	0	0
Statens budget	1 000	1 000	1 000	1 000
Prognos jämfört med statens budget	-100	-80	-60	-40

Jämfört med föregående prognostillfälle är prognosen för 2019-2022 oförändrad. Variationen mellan åren är relativt stor och gör prognoser för kommande år svårbedömda. Prognosen är lägre än statens budget för samtliga år under prognosperioden.

Trängselskatt i Göteborg, anslag 1:14 ap 4

Tabellen nedan visar prognoserna för 2019–2022 jämfört med föregående prognos respektive förslagen till statens budget.

Trängselskatt i Göteborg	2019	2020	2021	2022
Prognos 2019-10-25	1 140	1 160	1 180	1 200
Prognos 2019-07-29	1 140	1 160	1 180	1 200
Skillnad mot prognos 2019-07-29	0	0	0	0
Statens budget	980	1 300	1 300	1 300
Prognos jämfört med statens budget	160	- 140	- 120	- 100

Jämfört med föregående prognostillfälle är prognosen för 2019-2022 oförändrad. Variationen mellan åren är relativt stor och gör prognoser för kommande år svårbedömda. Prognosen ryms inte inom tilldelade medel inklusive anslagskredit. En

ökning av anslagsmedel 2019 behövs på höständringsbudgeten. Prognosen för 2019-2022 är högre än statens budget för samtliga år under prognosperioden.

Felix Hägglund

Monica Lorentsson